

ISLAM SEBAGAI AGAMA PERSEKUTUAN DALAM KONTRAK SOSIAL DI MALAYSIA

Islam As the Federal Religion in the Social Contract of Malaysia

*Mastura binti Haji Abd Wahab^a, Khadijah binti Muda^b, Wan Mohd Fazrul Azdi bin Wan Razali^c

^aPelajar Sarjana Sains Sosial, Unit Program Generik, Pusat Pengajian Siswazah, Universiti Sains Islam Malaysia, masturawahab02@yahoo.com.

^bPensyarah, Pusat Pengajian Teras & Fakulti Kepimpinan dan Pengurusan, Universiti Sains Islam Malaysia, khadijahmuda@usim.edu.my.

^cPensyarah Kanan, Fakulti Kepimpinan dan Pengurusan, Universiti Sains Islam Malaysia, wmfazrul@usim.edu.my.

Abstrak

Sebagai sebuah negara berbilang bangsa, Malaysia mengamalkan amalan toleransi beragama. Namun, terdapat segelintir rakyatnya yang masih menimbulkan isu sensitif agama yang menggugat perpaduan kaum di Malaysia. Walhal, sudah terdapat perjanjian sosial yang disepakati antara para pemimpin parti perikatan sewaktu menjelang Kemerdekaan Tanah Melayu. Kajian ini bertujuan bagi menghuraikan teori kontrak sosial menurut sarjana Barat, teori kontrak sosial menurut sarjana Malaysia serta kedudukan Islam sebagai agama Persekutuan Malaysia. Hasil kajian mendapati bahawa teori kontrak sosial telah lama diguna pakai oleh sarjana Barat terdahulu. Beberapa sarjana Barat mendefinisikan kontrak sosial sebagai suatu perjanjian atau keadaan secara semula jadi yang melibatkan individu yang mempunyai hak-hak terhadap hartanya dan rakyat yang hidup secara aman dan sejahtera bersama-sama. Kontrak sosial dalam konteks di Malaysia adalah pendapat dan hasrat bangsa masing-masing yang telah dikeluarkan bagi mencari persefahaman antara kaum agar dapat mewujudkan perasaan berbaik-baik dan hormat-menghormati antara hak masing-masing dalam bentuk kerjasama yang berkekalan. Seterusnya, perkara terpenting dalam kajian ini adalah mengenai kedudukan Islam sebagai agama Persekutuan yang merupakan salah satu daripada empat unsur tradisi dalam kontrak sosial di Malaysia. Islam sebagai agama Persekutuan adalah berdasarkan Perkara 3 (1) di dalam Perlembagaan Persekutuan Malaysia. Namun, agama-agama lain masih boleh diamalkan dan diberi perlindungan di Malaysia. Oleh itu, sensitiviti perkauman perlu dielakkan dengan pemahaman yang mendalam ke atas kedudukan sebenar Islam sebagai agama rasmi Persekutuan Malaysia.

Kata kunci: Islam, agama rasmi Persekutuan, kontrak sosial, Perlembagaan Persekutuan Malaysia.

Abstract

As a multi-ethnic country, Malaysia practices religious tolerance. However, there are a few of its people who still raise sensitive religious issues that threaten ethnic unity in Malaysia. Actually, there is a social contract agreed between the leaders of the ruling coalition during the Independence of Malaya. This study aims to describe the theory of social contract according to Western scholars, the theory of social contract according to Malaysian scholars and the position of Islam as the official religion of the Federation of Malaysia. The results of the study found that the theory of social contract has long been adopted by previous Western scholars. Some Western scholars define a social contract as a natural agreement or condition that involves individuals who have rights to their property and citizens who live in peace and prosperity together. The social contract in the context of Malaysia is the opinion and desire of each nation that has been issued to seek understanding between the races in order to create a feeling of goodwill and respect for each other's rights in the form of lasting cooperation. Next, the most important thing in this study is about the position of Islam as the Federal religion of Malaysia which is one of the four tradition elements in social contract of Malaysia. Islam as the Federal religion of Malaysia is based on Article 3 (1) of the Federal Constitution of Malaysia. However, other religions can still be practiced and given protection in Malaysia. Therefore, ethnic sensitivity should be avoided with a deep understanding of the true position of Islam as the Federal religion of Malaysia.

Keywords: Islam, Federal religion, social contract, Federal Constitution of Malaysia.

PENGENALAN

Islam menggalakkan umatnya menunaikan janji dalam setiap perjanjian yang dibuat dalam kehidupan manusia. Firman Allah SWT di dalam surah al-Maidah ayat 1 iaitu:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ ۗ ¹

Maksudnya:

Wahai orang-orang yang beriman, penuhi serta sempurnakanlah perjanjian-perjanjian.

Islam juga membolehkan umatnya agar membuat perjanjian dengan orang bukan Islam sebagaimana Firman Allah SWT dalam surah Al-Tawbah ayat 4 iaitu:

إِلَّا الَّذِينَ ءَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُضُوا عَهْدَ بَيْنِكُمْ أَحَدًا فَأَتَيْتُمُوهُمْ إِلَىٰ عَهْدِهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ²

Maksudnya:

Kecuali mereka yang kamu mengikat perjanjian setia (dengannya) dari orang-orang musyrik, kemudian mereka tidak mencabuli perjanjian kamu itu sedikitpun, dan mereka tidak menolong seorang pun yang memusuhi kamu, maka sempurnakanlah kepada mereka perjanjian mereka sehingga (habis) tempohnya. Sesungguhnya Allah mengasihi orang-orang yang bertakwa.

Ayat di atas jelas menunjukkan bahawa Allah SWT memberikan keizinan kepada orang Islam agar mengikat perjanjian antara kaum serta masyarakat dan menunaikan janji yang dibuat terhadap orang musyrik yang tidak mencabuli dan tidak mengkhianati perjanjian tersebut. Hal ini penting bagi menjamin kesejahteraan hidup manusia sejagat dalam sesebuah institusi masyarakat dan negara.

Di Malaysia, perjanjian sosial atau kontrak sosial telah wujud semasa pra-kemerdekaan. Kontrak sosial adalah rundingan permuafakatan yang dicapai dan dipersetujui oleh wakil-wakil parti Perikatan iaitu UMNO, MCA dan MIC dalam memuktamadkan terma-terma dalam perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu 1957. Permuafakatan ini dibuat oleh wakil-wakil parti yang mewakili kaum Melayu, Cina dan India sebagai prasyarat kemerdekaan Tanah Melayu pada tahun 1957. Umumnya, Malaysia mempunyai rakyat pelbagai bangsa dan agama serta mengamalkan sikap toleransi beragama antara kaum.

Namun masih juga terdapat segelintir masyarakat bukan Islam yang sering mencabar kesucian agama Islam sebagai agama Persekutuan di Malaysia. Seringkali terpapar di dada akhbar tentang isu penghinaan terhadap agama Islam di Malaysia. Antaranya adalah isu murtad, isu kumpulan bekas penjawat awam G25 yang mengkritik undang-undang murtad, kumpulan Sister In Islam (SIS) yang memperjuangkan kebebasan hak kesamarataan gender (Serene Lim, 2019; Mohd Aizam Mas'od, 2015), larangan penggunaan kalimah 'Allah', 'Kaabah' dan 'Solat' oleh orang bukan Islam dan meruntuhkan rumah-rumah ibadat agama-agama lain disebabkan oleh pembinaan yang tidak mendapat kelulusan dari kerajaan (Mahfuzah Zohdi et al. 2014; Mohd Aizam Mas'od, 2015), ancaman liberalisme Barat yang memperjuangkan hak kebebasan manusia, kebebasan beragama, serta menolak autoriti tradisi Ahli Sunnah Waljamaah, ancaman sekularisme Barat yang mengasingkan hal agama daripada kehidupan duniawi serta ancaman pluralisme agama yang menanggap semua agama adalah sama dan benar. (Khalif Muammar A. Harris, 2013; Mohd Aizam Mas'od, 2015; Muhammad Rashidi Wahab, 2019 & Al-Attas, 2020).

¹ Al-Quran, Al-Mai'dah 5:1 (Semua terjemahan Al-Quran dalam penulisan ini berdasarkan Terjemahan Saheeh International. 2010. *The Qur'an With Sūrah Introductions and Appendices*. Birmingham: Maktabah Book Sellers and Publishers. Terjemahan dari sumber lain akan disebutkan dengan sewajarnya).

² Al-Quran, Al-Tawbah 9:4.

Jika diteliti, kesemua isu ini akan membangkitkan kemarahan dan persengketaan antara rakyat berbilang kaum di Malaysia. Hal ini akan menggugat perpaduan dan kemakmuran rakyat Malaysia. Maka, makalah ini menjelaskan status agama Islam sebagai agama Persekutuan dalam kontrak sosial di Malaysia.

DEFINISI KONTRAK SOSIAL MENURUT BAHASA

Menurut sejarah, idea kontrak sosial bermula di Eropah iaitu pada abad ke-17 dan ke-18 dan di pelopori oleh tokoh-tokoh seperti Jacques Rousseau, John Locke and Thomas Hobbes (Abdul Aziz Bari, 2008). Kontrak sosial merupakan gabungan daripada perkataan kontrak dan sosial. Etimologinya, perkataan kontrak merupakan perkataan yang berasal daripada bahasa Latin iaitu *contractus* yang diambil dari perkataan *contrahere* atau dalam bahasa Inggeris disebut *contract*. Dalam bahasa Arab, kontrak disebut sebagai *al-‘aql* yang bermaksud akad atau perjanjian. Manakala, perkataan social pula berasal daripada bahasa Latin iaitu *socii* atau dalam Bahasa Inggeris disebut sebagai *social*. Dalam bahasa Arab pula, sosial disebut sebagai *al-ijtimā‘* yang bermaksud masyarakat.

Menurut Kamus Dewan Edisi Keempat (2010), kontrak bermaksud perjanjian formal dengan syarat-syarat tertentu antara dua pihak atau lebih. Manakala sosial pula bermaksud segala hal yang berkaitan dengan masyarakat; kemasyarakatan; suka mengambil berat tentang hal-hal masyarakat dan suka bercampur dengan masyarakat. Apabila digabungkan kedua-duanya, kontrak sosial bermaksud persetujuan yang telah dicapai antara pihak-pihak yang berkepentingan untuk membentuk sebuah masyarakat yang padu dan sejahtera dengan setiap pihak bersedia bertolak ansur serta mengutamakan kepentingan peribadi tertentu.

DEFINISI ISLAM MENURUT BAHASA DAN ISTILAH

Etimologinya, perkataan Islam berasal daripada Bahasa Arab iaitu *salama* yang bermaksud patuh, taat, aman dan damai serta jauh daripada kekurangan zahir dan batin. Menurut Kamus Dewan Edisi Keempat (2010), Islam adalah agama yang disampaikan oleh Nabi Muhammad saw. Beberapa ilmuwan turut memberikan definisi Islam. Muhammad Asad (1900-1992 M) yang merupakan pengarang terjemahan berserta huraian al-Quran berbahasa Inggeris, *The Message of the Quran* mentafsirkan Islam sebagai penyerahan diri kepada tuhan (*self-surrender to God*) mengikut makna bahasa secara umum dan tidak khusus iaitu tidak merujuk kepada nama sebuah agama yang formal (Nurhayati Abdullah & Kamaruddin Salleh, 2018).

Menurut Syed Muhammad Naquib Al-Attas (2019), Islam bermaksud taat dan patuh kepada segala perintah Allah swt serta rasulNya Muhammad saw. Islam juga adalah penerimaan dengan sepenuh hati dan memahami makna kalimah syahadah iaitu tiada Tuhan selain Allah dan Nabi Muhammad itu pesuruh Allah. Islam juga adalah penyatuan antara perkara iman (‘aqīdah), amal (shar‘ah) dan ihsan (akhlāq) dalam diri setiap manusia yang bergelar muslim.

Menurut Abu Al-‘Ālā Al-Maudūdī (1985), perkataan Islam bermaksud tunduk dan patuh kepada perintah Allah yang Maha Berkuasa serta meninggalkan segala laranganNya. Nama Islam juga unik kerana tidak diambil bersempena nama manusia yang istimewa atau sesuatu umat yang tertentu seperti nama agama lain. Agama Yahudi diambil bersempena nama kabilah Yahuda. Agama Kristian diambil bersempena nama *Jesus Christ* atau Al-Masih Isa a.s. Nama agama Buddha diambil bersempena nama pengasasnya iaitu Siddharta Gautama Buddha. Manakala nama agama Zoroastrianisme atau Zarathustra diambil bersempena nama pengasasnya iaitu Zarathustra. Hal ini berbeza dengan nama agama Islam. Nama Islam diambil bersempena dengan sifat agama itu sendiri yang menginginkan kepatuhan penganutnya kepada Allah swt dan kesejahteraan dalam kehidupan para Muslim di bumi Allah ini.

KONTRAK SOSIAL MENURUT PERSPEKTIF SARJANA BARAT

Menurut buku berjudul *Social Contract Essays by Locke, Hume, and Rousseau* (1962), maksud dan teori kontrak sosial telah ditafsirkan oleh para ilmuwan Barat yang terkenal seperti Locke, Hume, and Rousseau berdasarkan kepada pengalaman Perang Saudara pada tahun 1863.

“The theory of a contract of government really postulates, as a prior condition, the theory of a contract of society. There must already be something in the nature of an organized community — in other words, a potential body of subjects, already cohering in virtue of a common social will, as well as a potential ruler, ready to assume the burden of government in agreement with

that will — before there can be any contract between ruler and subjects.”(Locke, Hume and Rousseau, 1962).

Di sini dapat difahami bahawa kontrak sosial atau perjanjian sosial sesebuah negara bangsa melibatkan kehendak-kehendak yang disepakati antara pemerintah dan rakyat-rakyatnya. Pemerintah juga perlu mempunyai sikap tanggungjawab dan bersedia dari apa jua keadaan untuk memikul tanggungjawab ketika memerintah rakyatnya. Menurut J.J.Rousseau pula:

“There must be an agreed code of laws to implement it in order that rights and duties be knit together, and Justice enabled to achieve its object” (Locke, Hume and Rousseau, 1962: 201-204).

Di sini dapat difahami bahawa dalam sesebuah negara bangsa, adalah sewajarnya terdapat kod undang-undang yang telah disepakati dan dipersetujui antara pemerintah dan rakyat yang diperintah. Hal ini sangat penting bagi mencapai keadilan dalam menentukan hak-hak, tugas setiap individu serta keamanan dan kesejahteraan hidup manusia sentiasa terjamin.

Menurut Michael Lessnoff dalam bukunya berjudul *Social Contract Theory*:

“Social contract theory, then, is a branch of political philosophy. A social contract theory can be defined as, most typically, one which grounds the legitimacy of political authority, and the obligations of rulers and subjects (and the limits thereof), on a premised contract or contracts relating to these matters”. (Michael Lessnoff, 1990: 3).

Menurut ayat di atas, teori kontrak sosial adalah salah satu cabang dari falsafah politik. Teori ini menjadi dasar undang-undang dan kesahihan kuasa pemerintah dalam bidang politik. Teori ini juga mengandungi kewajipan dan tugas penguasa atau pemerintah dan rakyat yang diperintah mengikut had undang-undang yang telah termaktub dalam kontrak atau perjanjian sosial tersebut.

Ryan Muldoon di dalam bukunya berjudul *Social Contract Theory for a Diverse World-Beyond Tolerance* (2006) juga menyatakan bahawa Locke, salah seorang ahli falsafah Barat berpendapat bahawa kontrak sosial adalah merupakan suatu perjanjian atau keadaan secara semula jadi yang melibatkan individu yang mempunyai hak-hak terhadap hartanya dan rakyat yang hidup secara aman dan sejahtera bersama-sama.

Locke juga berpendapat lagi bahawa wujudnya tiga pihak dalam proses kontrak sosial iaitu orang yang mencipta kepercayaan (*the trustor*), orang yang diberi kepercayaan (*the trustee*) dan mereka yang memperoleh manfaat daripada pemberian kepercayaan itu (*the beneficiary*) (John Locke, 1632-1704). Di sini dapat difahami bahawa orang yang mencipta kepercayaan merupakan golongan penggubal undang-undang yang mahir dan pihak diberi kepercayaan merupakan golongan pemerintah serta mereka yang memperoleh manfaat adalah merupakan golongan rakyat jelata dalam sesuatu negara bangsa.

KONTRAK SOSIAL MENURUT PERSPEKTIF SARJANA MALAYSIA

Di Malaysia, beberapa ilmuwan seperti Mohd Salleh Abas, Nazri Muslim, Abdul Manaf Ahmad, Shamrahayu A.Aziz dan ramai lagi yang telah mengemukakan maksud dan teori kontrak sosial mengikut konteks Perlembagaan Persekutuan Malaysia. Dalam konteks teori kontrak sosial di Malaysia, Thomas (2007) menyatakan bahawa kontrak sosial yang dimaksudkan di sini merujuk kepada apa yang dipopularkan oleh sebahagian besar golongan ilmuwan yang mentafsirkan persejarahan tanah air mengikut kaca mata golongan elit penjajah (*colonial knowledge*). Mereka meletakkan hasil rundingan golongan nasionalis dalam kalangan pemimpin-pemimpin UMNO, MCA dan MIC yang dimartabatkan sebagai ‘*our nation founding fathers*’ sebagai pihak yang memuktamadkan terma-terma Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu 1957 dengan pihak British (Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, Anisah Che Ngah, Mohamed Anwar Omar Din & Hanif Md Lateh @ Junid, 2017).

Abd Manaf Haji Ahmad (2009) pula sebaliknya menyatakan bahawa kontrak sosial bermaksud kesepakatan yang diabadikan oleh sejarah tentang norma hidup pelbagai kaum dan agama seperti Malaysia. Persepakatan ini dicapai secara sukarela, melalui perundingan dan dianggap ‘*binding*’ untuk generasi seterusnya. Tambahan pula, beliau juga berpendapat bahawa kontrak sosial tidak harus dianggap sebagai persetujuan pemimpin atau kelas elit kaum-kaum berkenaan sahaja tetapi merupakan simbolik atau tanda kepada persetujuan pemimpin yang mewakili kaum masing-masing. Permuafakatan itu mendapat sokongan rakyat yang

dibuktikan dengan kemenangan Parti Perikatan dalam pilihan raya umum pertama negara pada 1955. Secara tersiratnya, kontrak sosial adalah merupakan jalan penyelesaian kepada perbezaan kepentingan kaum masing-masing (Abd Manaf Haji Ahmad 2009; Abd Aziz A'zmi, Farrah Wahida Mustafar, Aimi Khairunnisa Abdul Karim & Nurliana Suhaini 2017).

Kemudian, Ibrahim Mahmood (1981) mendefinisikan kontrak sosial sebagai pendapat dan hasrat bangsa masing-masing yang telah dikeluarkan bagi mencari persefahaman antara kaum agar dapat mewujudkan perasaan berbaik-baik dan hormat-menghormati antara hak masing-masing dalam bentuk kerjasama yang berkekalan (Abd Manaf Haji Ahmad, 2009).

Tambahan pula, Mohd Rizal Yaakop dan Shamrahayu A.Aziz (2014) menyatakan bahawa kontrak sosial yang dimeterai Perlembagaan Persekutuan 1957 secara asasnya bertujuan bagi menyelesaikan isu-isu penting membabitkan kepentingan semua kaum di Tanah Melayu menjelang kemerdekaan. Ia antara lain termasuklah kepentingan kaum masing-masing sama ada majoriti mahupun minoriti. Hakikatnya, menurut kedua ilmuwan itu lagi, istilah “kontrak sosial” memang tidak wujud dalam perlembagaan, sebaliknya ia diguna pakai untuk menterjemah definisi persefahaman dan kesepakatan bagi keadilan sosial tiga kaum terbesar Tanah Melayu yang dipahat dalam Perlembagaan Persekutuan 1957, iaitu UMNO, MCA dan MIC. Pelaksanaannya berteraskan semangat mendalam kerana melibatkan pertimbangan rumit terhadap pelbagai kepentingan dan hak yang bertentangan antara kaum.

UNSUR TRADISI DALAM KONTRAK SOSIAL

Terdapat perbezaan pendapat daripada para ilmuwan Melayu mengenai jumlah unsur tradisi dalam kontrak sosial yang dimeterai antara wakil-wakil pemimpin parti Perikatan. Menurut Awang Sariyan (2014), kontrak sosial terdiri daripada empat unsur tradisi, iaitu kedudukan Raja-raja Melayu, kedudukan agama Islam sebagai agama persekutuan, bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan dan bahasa rasmi serta hak istimewa orang Melayu.

Terdapat satu pertambahan kepada empat unsur tradisi dalam kontrak sosial menurut Siti Ajar Hj Ikhwan dan Safiah Ahmad (2014) iaitu pengiktirafan ke atas orang Cina dan orang India sebagai warganegara berdasarkan prinsip *jus soli*. Prinsip ini bermaksud pemberian taraf kewarganegaraan kepada orang India dan orang Cina yang telah bermastautin di Tanah Melayu sewaktu kemerdekaan diisytiharkan (Awang Sariyan, 2014). Sebelum kedatangan penjajah Barat, demografi Tanah Melayu hanya dipelopori oleh orang Melayu. Kemudian, setelah penjajah Barat menguasai Tanah Melayu, demografi Tanah Melayu berubah kerana penjajah membawa masuk imigran Cina dan India bagi menjadi tenaga kerja dan memanipulasi ekonomi untuk kepentingan penjajah sendiri (Awang Sariyan 2014; Nazri Muslim 2012). Oleh itu, orang Melayu perlu menerima kerakyatan orang Cina dan India sebagai prasyarat untuk kemerdekaan Persekutuan Tanah Melayu 1957.

ISLAM SEBAGAI AGAMA PERSEKUTUAN DALAM KONTRAK SOSIAL DI MALAYSIA

Islam sebagai agama Persekutuan di Malaysia adalah merupakan salah satu unsur tradisi di dalam kontrak sosial. Islam sebagai agama Persekutuan dalam Perlembagaan Persekutuan Malaysia merujuk kepada Perkara 3(1). Menurut Syed Muhammad Naquib al-Attas (1972), Islam mempunyai kedudukan yang sangat penting dalam sejarah dan kebudayaan Melayu. Sebelum merdeka, agama Islam sudah pun lama bertapak di negeri-negeri Melayu seperti Johor dan Terengganu. Hal ini termaktub dalam Perkara VII Perlembagaan Negeri Johor 1895 dan peruntukan Bab 51 Perlembagaan Negeri Terengganu 1911 (Shamrahayu A.Aziz, 2018).

Islam adalah agama Persekutuan bagi Malaysia. Perkataan ‘adalah’ bukan menunjukkan ‘hendaklah’, malahan ia bermaksud bahawa agama Islam sememangnya diterima sebagai agama bagi negeri-negeri di Persekutuan Malaysia. Islam juga disebut sebagai agama rasmi di Malaysia. Menurut Kamus Dewan Edisi keempat (2010), perkataan ‘rasmi’ bermaksud sesuatu atau dalam konteks ini agama Islam disahkan oleh kerajaan atau yang berkuasa, yang diisytiharkan (ditentukan, disahkan) oleh kerajaan atau jabatan dan lain-lain. Shamrahayu A.Aziz mentafsirkan istilah “rasmi” menunjukkan bahawa agama Islam adalah Agama Negara (State Religion) seperti mana yang telah diisytiharkan dalam Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu 1957 (Shamrahayu A.Aziz, 2018).

Menurut Abdul Aziz Bari (2008) pula, ungkapan ‘Islam sebagai agama rasmi’ atau ‘Islam sebagai agama persekutuan’ meletakkan agama Islam sebagai suatu nilai yang sangat tinggi dan dominan serta diberi

keutamaan dan tidak boleh dikesampingkan atau dikecualikan sama sekali. Hal ini sejajar dengan maksud rasmi itu sendiri; yakni sesuatu yang disahkan oleh negara atau perlembagaan. Tambah beliau lagi, ungkapan Islam sebagai agama rasmi di Malaysia menunjukkan bahawa Islam adalah jati diri Persekutuan Malaysia. Menurut Kamus Dewan Edisi keempat (2010), jati diri adalah sifat atau ciri yang unik dan istimewa (dari segi adat, bahasa, budaya, agama dan sebagainya) yang menjadi teras dan lambang keperibadian seseorang individu, sesuatu bangsa dan sebagainya. Dalam erti kata lain, jati diri juga bermaksud identiti yang menjadi lambang keperibadian seseorang, sesuatu kaum, bangsa dan sebagainya. Peruntukan-peruntukan bagi Islam sebagai agama Persekutuan menurut Perkara 3 di dalam Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu 1957 adalah seperti berikut:

- (1) Islam ialah agama bagi Persekutuan; tetapi agama-agama lain boleh diamalkan dengan aman dan damai di mana-mana Bahagian Persekutuan. Perkara ini juga jelas menunjukkan bahawa Malaysia turut menjamin kebebasan beragama menurut Perkara 11 (1). Hal ini bertujuan bagi menjamin kedudukan orang bukan Islam serta menjamin perpaduan rakyat berbilang kaum dan agama di Malaysia.
- (2) Di dalam tiap-tiap negeri selain negeri-negeri yang tidak mempunyai Raja, kedudukan Raja sebagai ketua agama Islam di negerinya mengikut cara dan setakat yang diakui dan ditetapkan oleh Perlembagaan Negeri itu dan tertakluk kepada Perlembagaan itu segala hak, keistimewaan, prerogatif dan kuasa yang dinikmati olehnya sebagai ketua agama Islam tidaklah tersentuh dan tercacat; tetapi dalam apa-apa perbuatan, amalan atau upacara yang berkenaan dengannya Majlis Raja-Raja telah bersetuju bahawa perbuatan, amalan atau upacara itu patut diperluas ke seluruh Persekutuan, setiap Raja lain hendaklah atas sifatnya sebagai Ketua agama Islam membenarkan Yang di-Pertuan Agong mewakilinya.
- (3) Perlembagaan-Perlembagaan Negeri Melaka, Pulau Pinang, Sabah dan Sarawak hendaklah masing-masing membuat peruntukan bagi memberi Yang di-Pertuan Agong kedudukan sebagai ketua agama Islam di negeri itu.
- (4) Tiada apa-apa jua dalam perkara itu mengurangkan mana-mana peruntukan lain dalam Perlembagaan ini. Hal ini merupakan satu pendekatan untuk memastikan hak-hak sivil orang bukan Islam kekal terjamin bagi mengelakkan kegusaran mereka semasa penggubalan Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu 1957.
- (5) Walau apa pun apa-apa jua dalam Perlembagaan ini, Yang di-Pertuan Agong hendaklah menjadi Ketua Agama Islam di Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Labuan dan Putrajaya; dan bagi maksud ini Parlimen boleh melalui undang-undang membuat peruntukan-peruntukan bagi mengawal selia hal ehwal agama Islam dan bagi menubuhkan suatu Majlis untuk menasihati Yang di-Pertuan Agong mengenai perkara-perkara yang berhubungan dengan agama Islam (Shamrahyu A.Aziz, 2018).

Terdapat juga peruntukan-peruntukan lain mengenai Islam dalam Perlembagaan Persekutuan Malaysia iaitu:

- 1) Perkara 11(4): Sekatan dan kawalan pengembangan kepercayaan dan doktrin. Perkara ini bermaksud peruntukan kebebasan beragama tidak bermaksud bahawa orang bukan Islam boleh sewenang-wenangnya menyebarkan dakyah atau doktrin agama mereka kepada orang Islam di Malaysia.
- 2) Perkara 12(2): Kerajaan Persekutuan dan juga kerajaan negeri boleh memperuntukkan perbelanjaan dari segi kewangan dan juga bantuan lain kepada institusi-institusi Islam.
- 3) Perkara 150(6A): Hukum syarak terjamin ketika darurat. Parlimen atau pihak Pelaksana (Eksekutif) tidak boleh membuat apa-apa perkara atau perubahan mengenai hukum syarak walaupun ketika berlakunya darurat (Perlembagaan Persekutuan, 2006; Shamrahyu A.Aziz, 2018).

Berdasarkan kepada peruntukan-peruntukan tersebut, hal ini jelas menunjukkan bahawa kedudukan Islam sebagai agama Persekutuan di Malaysia sangat penting dan istimewa. Masyarakat bukan Islam perlu menghormati kedudukan Islam di Malaysia kerana undang-undang di Malaysia memberikan kebebasan kepada orang bukan Islam bagi mengamalkan agama mereka dalam keadaan aman dan damai. Seharusnya, hal ini mengeratkan lagi perpaduan antara kaum di Malaysia agar semua rakyat hidup dalam keadaan aman, damai dan harmoni tanpa apa-apa pergaduhan, peperangan, perselisihan dan pertumpahan darah.

KESIMPULAN

Dapat disimpulkan di sini bahawa Malaysia mengamalkan sikap toleransi beragama antara kaum. Namun masih juga terdapat segelintir masyarakat bukan Islam yang sering mencabar kesucian agama Islam sebagai agama Persekutuan di Malaysia. Seringkali terpapar di dada akhbar tentang isu penghinaan terhadap agama

Islam di Malaysia. Hal ini kerana kurangnya penghayatan kepada kedudukan Islam sebagai agama Persekutuan di Malaysia yang mana merupakan salah satu isi penting dalam kontrak sosial. Dari sudut pandangan Barat, teori kontrak sosial dibina oleh para pemikir politik tersebut yang cuba menjelaskan landasan pemerintahan secara demokrasi yang melibatkan kehendak-kehendak yang disepakati antara pemerintah dan rakyat-rakyatnya. Manakala, teori kontak sosial menurut kebanyakan ahli sarjana Malaysia adalah merupakan permuafakatan hasil rundingan golongan wakil-wakil Parti Perikatan iaitu UMNO, MCA dan MIC sebagai pihak yang memuktamadkan terma-terma Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu 1957 dengan pihak British.

Islam sebagai agama Persekutuan di Malaysia adalah merupakan salah satu unsur tradisi di dalam kontrak sosial di samping bahasa Melayu sebagai bahasa Kebangsaan, raja berperlembagaan dan hak istimewa orang Melayu. Dari sudut bahasa, Islam bermaksud patuh, taat, aman dan damai serta jauh daripada kekurangan zahir dan batin. Islam juga adalah agama yang disampaikan oleh Nabi Muhammad saw kepada seluruh umat Islam. Di Malaysia, kedudukan Islam terjamin di bawah Perkara 3 (1) iaitu Islam ialah agama bagi Persekutuan; tetapi agama-agama lain boleh diamalkan dengan aman dan damai di mana-mana Bahagian Persekutuan. Oleh itu, rakyat Malaysia yang beragama Islam perlu bertoleransi dengan agama lain. Semua rakyat perlu menjunjung dan meluhurkan Perlembagaan serta menghormati kedudukan Islam sebagai agama Persekutuan di samping tidak mengetepikan hak-hak penganut agama lain.

RUJUKAN

- Abd Aziz A'zmi, Farrah Wahida Mustafar, Aimi Khairunnisa Abdul Karim & Nurliana Suhaini. (2017). Realiti Kepelbagaian Kaum Ke Arah Perpaduan Nasional Pasca Merdeka. *Jurnal Sains Sosial Malaysian Journal of Social Science*, 2, 1-24.
- Abd. Manaf, Haji Ahmad, (2009). *Kontrak Sosial*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors.
- Abdul Aziz Bari. (2008). *Perlembagaan Malaysia-Teori & Praktis*. Shah Alam: Arah Publication Sdn Bhd.
- Abu Al-^cAlā Al-Maudūdī. (1985). *Asas-Asas Islam*. Kelantan: Dewan Pustaka Fajar.
- Al-Quran. (Terjemahan Saheeh International. 2010. The Qur'ān With Sūrah Introductions and Appendices. Birmingham: Maktabah Book Sellers and Publishers).*
- Asyraf Wajdi Dusuki. "Konsep Ummah Menurut Piagam Madinah". *Sinar HarianOnline*. <<https://www.sinarharian.com.my/article/21449/KOLUMNIS/Konsep-ummah-menurut-Piagam-Madinah>>. accessed: 10 Julai 2020.
- Awang Sariyan. (2014). Strategi Menjayakan Bahasa Melayu sebagai Bahasa Negara. *Pertanika Journals*. Jilid 1(1), 1-18.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2011). *Taburan Penduduk dan Ciri-ciri Asas Demografi 2010. Kamus Dewan Edisi Keempat*. (2010). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Khalif Muammar A. Harris. (2013). *Islam dan Pluralisme Agama: Memperkukuh Tawhid di Zaman Kekeliruan*. Kuala Lumpur: Centre for Advanced Studies on Islam, Science and Civilization (CASIS).
- Lessnoff, M. (1990). *Social Contract Theory*. New York: New York University Press.
- Lim, Serene. "We are Sisters In Islam". *Gender IT Org*. <<https://www.genderit.org/feminist-talk/we-are-sisters-islam>>. accessed: 12 Oktober 2020.
- Mahfuzah Zohdi, Yusri Mohamad Ramli, & Jaffary Awang. (2014). The Role and Contribution of JAKIM in Interfaith Dialogue. *International Journal of Islamic Thought*. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia. Vol. 6, Disember, 26-36.
- Mohd Aizam Mas'od. (2015). *Diskusi Isu Akidah dan Pemikiran Semasa di Malaysia*. Putrajaya: Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM).
- Mohd Rizal Yaakop & Shamrahayu A. Aziz. (2014). *Kontrak Sosial Perlembagaan Persekutuan 1957: Pengikat Jati Diri Bangsa Malaysia*. Kuala Lumpur: Institut Terjemahan dan Buku Malaysia Berhad.
- Muhammad Rashidi Wahab. (2019). *Ancaman Liberalisme Di Malaysia*. n.p.p. n.p.
- Muldoon, R. (2016). *Social Contract Theory for a Diverse World: Beyond Tolerance*. London and New York: Routledge.
- Nazri Muslim, Faridah Jalil, Abdul Aziz Bari Mansor Mohd Noor & Khairul Anwar Mastor. (2011). Tahap Penerimaan Pelajar Terhadap Peruntukan Orang Melayu Dalam Perlembagaan dari Perspektif Hubungan Etnik Di Malaysia. *Jurnal Kemanusiaan*, (18), 105-125.

- Nazri Muslim. (2012). Implikasi Peruntukan Islam dan Orang Melayu dalam Perlembagaan Persekutuan Terhadap Hubungan Etnik. *Jurnal Kemanusiaan*, 19(2), 19–62.
- Nurhayati Abdullah dan Kamaruddin Salleh. (2018). Implikasi Tafsiran Muhammad Asad bagi Perkataan 'Islam' terhadap Pegangan Ahl al-Sunnah wa al-Jamaah. *International Journal of Islamic Thought*. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia. 14(1). Disember, 86-98.
- Perlembagaan Persekutuan*. 2010. Malaysia: Pesuruhjaya Penyemak Undang-Undang.
- Shamrahayu A.Aziz. (2018). *Islam Dalam Perlembagaan Persekutuan*. Kuala Lumpur: Institut Kefahaman Islam Malaysia (IKIM) Press.
- Siti Ajar Hj Ikhsan dan Safiah Ahmad. (2014). Kontrak Sosial dalam Pengajaran dan Pembelajaran Lisan: Tinjauan Terhadap Perspektif Pelajar. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. (134), 276 – 282.
- Syed Muhammad Al-Naquib Al-Attas. (1972). *Islam Dalam Sejarah Dan Kebudayaan Melayu*. Petaling Jaya: ABIM.
- Syed Muhammad Naquib Al-Attas. (2019). *Islām: Faham Agama dan Asas Akhlak*. Kuala Lumpur: Ta'dib International.
- Syed Muhammad Naquib Al-Attas. (2020). *Islām dan Secularisme*. Kuala Lumpur: Pusat Pengajian Tinggi Islam, Sains dan Peradaban Raja Zarith Sofiah (RSZ-CASIS).
- Wan Ahmad Fauzi Wan Husain, Anisah Che Ngah, Mohamed Anwar Omar Din & Hanif Md Lateh @ Junid. (2017). Raja-Raja Dalam Penginstitusian Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu 1957: Satu Kajian Sejarah Perundangan. *Journal of Nusantara Studies*. 2(1), 27-39, Terengganu: Universiti Sultan Zainal Abidin.